

non agnoscitur in Gallia, » emendanda sunt. Meminerint etiam magistri hujus decreti Con. Prov. Rup. 1853. « Libros alumnis theologiæ proponendos summa diligentia vel per seipso, vel per viros idoneos examinent episcopi, nec ullum auctorem quoquo modo suspectum ad usum scholarum approbent, quantumvis per magistri dictata vel pronuntiata corrigendum. »

§ VI.

De placito regio seu Principis sacerdotalis, quoad Constitutiones Romanorum Pontificum in Galliis,

Multi adhuc in Galliis summa simplicitate credunt lugendam illam potestatis sacerdotalis tyrannidem et in jura Ecclesiæ invasionem, multo longius precessisse quam revera processit. Vetustior non est ille usus quam schisma occidentis, quod ab Urbano VI usque ad concilium Constantiense perduravit. Principes enim ne populi deciperentur a falsis bullis, prohibuerunt decreta Romani Pontificis absque consensu seu placito suo publicari. Pater Zaccaria, vir, ut omnes sciunt, eruditionis præstantissimæ, ut certam habet recentem hanc placiti regii originem. Exstincto autem schismate hanc facultatem ab Urbano VI concessam Martinus V sustulit; sed iterum politicarum artibus, favente jam protestantismo, placitum regium est revocatum.

Irrationabilis et omni prorsus fundamento destituta censenda est consuetudo Placiti regii. Talis enim consuetudo rumpit nervum ecclesiasticae disciplinæ et perniciosa ecclesiis regni, directe lœdit libertatem ecclesiasticam et nendum

consensu tacito summi Pontificis nitatur, ipsius contradictione legaliter expressa repellitur. Ergo nihil aliud est quam violentia in Ecclesiam, abusus et corruptela.

Antiquitati ignota, Ecclesiæ injuriosa et ejus potestati læsiva est illorum doctrina, qui volunt Ecclesiæ leges esse placito regio jure submittendas, ut vim habeant suam. Et P. Tarquinius in dissertatione hac de re invictissime probat: Esse error intolerabile ut ad exequatur id est placitum regium subjiciantur bullæ, brevia et quidquid regimi Ecclesiæ necessarium est.

In hac doctrina plane concordant omnia recentiora concilia non tantum quoad constitutiones dogmaticas, sed etiam quoad illas quæ universalem Ecclesiæ disciplinam respiciunt. Sic habet conc. Bitur. p. 28. « Declarantes insu- « per sanctione quamvis potestatis civilis nullatenus indi- « gere apostolicas constitutiones, tum dogmaticas, tum dis- « ciplinaires. » Et ita alia jam supra citata.

§ VII.

De consuetudinibus, seu de multiplice praxi contra jus commune jam a tempore Pii VII, in Galliis introducta, non contradicente sancta Sede.

Nulla forsitan existit quæstio quæ majoris sit momenti. Quam gravis et practica sit facile intelliget quisquis, historiæ ecclesiasticae memor, perpendet Romanos Pontifices ita sæpe difficultatibus coarctari, ut non nisi magno cum Ecclesiarum et animarum quasdam consuetudines extirpare et convellere possint. Quædam vero sunt prænotanda.

Certum est requiri aliquem Summi Pontificis consensum, ut consuetudo vim habeat. Est enim sententia communis doctorum et illam ut certam habent.

Triplex distinguitur relative ad consuetudines consensus: Expressus, tacitus, juridicus. — Consuetudo bona aut saltem per se indifferens, vel mala et certo irrationalis esse potest.

Considerari potest silentium summi Pontificis quoad consuetudines praeter jus, vel quoad consuetudines contra jus. Duplex romani Pontificis silentium omnino et sedulo distinguendum est. Silentium nempe *annuens*, seu consentiens, et silentium *mere œconomicum*, id est ex prudentia servatum, quod nullum includit assensum, nullamque approbationem consuetudinis, a cuius tamen damnatione pro tempore abstinetur.

Valde notanda est illa circumstantia summi Pontificis habentis, vel non habentis reclamandi facilitatem; quia ab ea tota pendet maximi momenti quæstionum circa consuetudines in Galliis post Pium VII introductas resolutio.

His positis stabilitur propositio: Quamdiu Papa non habet facilitatem reclamandi, legitime concludi non potest ipsum consentire consuetudini contra legem, etiamsi non sit mala aut certo irrationalis. Unde, consuetudo non potest contra legem legitime præscribere, nam incertum saltem est an summus Pontifex aliquem consensum præbeat.

Nota bene: Non concludimus ex eo quod certum sit Papam consuetudini non consentire, sed *ex eo quod incertum sit an consentiat*. Hoc ipso enim quod incertum sit an legislator velit edicto suo derogare, urget jus naturale ut edic-

tum observetur. Unde practice loquendo consuetudines contra jus commune, nisi constet de alio legitimo titulo, omni prorsus fundamento carent.

Confirmatur thesis ex apostolicæ Sedis et curiae Romanæ praxi. Postquam scilicet quædam consuetudines legibus ecclesiasticis contrariae in variis regionibus, sciente et silente sede Apostolica, invaluerunt, non raro accidisse videmus, ut summus Pontifex, vel E^mti congregationum Romanorum cardinales rogati declarare an tales consuetudines, utpote plus quam quadragenariae, legitime contra legem præscriverint, negativum responsum emiserint. Plura exstant hujusmodi declarationum exempla pro Galliis data.

Ex principiis supra relatis clare deducitur, quid censendum sit de multiplici praxi contra jus commune jam a tempore Pii VII in Galliis introducta, non contradicente sancta Sede. Et clare patet cur libellum anonymum, *Mémoire sur la situation de l'Eglise gallicane, relativement au droit coutumier*, a sacra congregacione Indicis fuit reprobatum et damnatum.

§ VIII.

Utrum consuetudines post Tridentina decreta ortæ et ipsis contrariae valere possint.

Certissime nullas esse consuetudines Tridentinis decretis contrarias tradunt maximæ auctoritatis doctores. Sic Benedictus XIV Inst. 60, n° 7, et clarissimi canonistæ Fagnanus, Devoti, et cardinalis Petra. Quantum inter canonistas eminent cardinalis de Luca notum est. Porro ille auctor nullita-

tem consuetudinum contra Tridentina decreta absque ulla hæsitatione pronuntiat. Fatendum est tamen extare doctores aliquos qui contrariam sententiam tenent. Unde ex sola doctorum auctoritate lis non dirimitur, cum non reperiatur sententia communis.

At superest aliud medium ad dirimendam difficultatem, nempe praxis Tribunalium Romanorum. Hinc videtur tendendum et concludendum; « tanquam certum asseri posse saltem quoad plura Tridentina decreta, contrarias consuetudines pro nullis constanter haberi a Romanis congregationibus, sed hæc praxis non constat quoad omnia, saltem de facto. Unde, consuetudines Tridentinæ legibus oppositæ quæ non admittuntur a Romanis Congregationibus hoc ipso carent consensu facito summi Pontificis, et proinde nullæ sunt. In dubio an consuetudo habeat consensum tacitum summi Pontificis, possidet lex Tridentina. Ergo in praxi nullum licet violare Tridentinum decretum, ex solo titulo consuetudinis contrariæ, sed recurrentum est ad sanctam Sedem.

Dicimus ex solo titulo consuetudinis; quia approbatio alicujus consuetudinis a sancta Sede ex indultis constare potest, vel aliis modis, vel ex necessitate rerum, ut pro lege concursus multi tenent, necessitas enim est summum jus commune. Hæc contraximus, ex eximio opere: *Institutiones juris canonici*, auctore D. Bouix, a summo Pontifice Pio IX, ut omnes scire possunt, sæpe laudatae et commendatae.

§ IX.

An declarationes seu decisiones Congregationis Concilii, vim universalis legis habeant, et obligent in Galliis; et ita sit aliarum Congregationum Romanarum.

In triplicem doctores abiere sententiam. Negant alii; alii affirmant, et distinguunt aliqui. Sententiam hanc affirmantem defendunt multi maximi nominis doctores inter quos Fagnanus, Reiffenstuel, cardinalis de Luca et Barbosa. Tertia sententia distinguit inter declarationes, nam sunt duplices generis, ait Schmalzgrueber, *comprehensivæ vel extensivæ*. Extensivæ sunt eæ quæ ultra id quod verba proprie denotant, aliquid concedunt, prohibent, et ista sententia concedit quod vim et auctoritatem legis non habeant nisi fiant ex speciali mandato Papæ et legitime promulgentur. Sed si ita fiant et promulgentur vim legis indubitate obtinent. Comprehensivæ sunt si sensus declaratus a verborum recepta significatione non recedat. Et affirmant doctores hujus sententiæ, quod vim legis habeant, si Papæ consulta factæ, a cardinale praefecto et secretario subscriptæ sigillo congregationis munitæ sint. Tunc obligent respectu eorum quibus redduntur, sed etiam respectu aliorum qui de illis ita redditis notitiam certam habent.

Sententiam negantem vim legis declarationibus Congregationis Concilii sancta Sedes huc usque toleravit in scholis catholicis exponi et doceri. Inde vero minime sequitur in praxi non attendi ad decisiones prædictæ Congregationis, sed ex dictis sequitur obligatio illas in praxi ordinarie servandi. Nam declarationes Congregationis fuerint ex aucto-

ritate Apostolica, hæc autem auctoritas multo major est quam auctoritas doctrinalis universitatum omnium. Ergo temerarie ageret, quod nulli licet, qui contrairet.

Dicimus ordinarie, nam in aliquo casu extraordinario et gravi urgente ratione, posset quis excusari, si declarationes Congregationis reputans vi legis probabiliter destitutas, contra aliquam ageret. Et ita sentiunt etiam illi auctores qui sententiam negantem amplectuntur. Sic Salmantenses, *probabile est*, inquiunt, *tales declarationes vim legis non habere*. Nihilominus addunt eas esse, *maximi ponderis et deserendas non esse nisi gravissima de causa*.

Hinc licitum est quidem denegare declarationibus Congregationis concilii rationem et vim legis ecclesiasticæ. At vero minime licitum est sustinere declarationes illas posse in praxi legitime deseriri, extra casum extraordinarium et urgentis causæ. Unde clare patet quid censendum sit de illis verbis *declarationes congregationis concilii non admittuntur in Galliis*. In hoc punto institutiones theologicæ apud nos emendandæ sunt.

Præter Congregationem Concilii sunt plures aliæ quæ etiam decidendo casus particulares declarant jus; verbi gratia, Congregatio Rituum, sacra Poenitentiaria, Congregatio super negotiis episcoporum et regularium. Eadem quoad istas redit supra discussa quæstio, et in triplicem similiter sententiam doctores scinduntur. Sed sufficit hæc conclusio certa, ut in praxi ab illis ordinarie recedere non liceat.

Si quis vero in Gallia dictarum Congregationum decisione tanquam regulam minime a se accipi dictitare non reformat, meditetur gravissima hæc Benedicti XIV verba: « Scriptores

« de quæstionibus verba faciunt, illas autem sacra Congregatione dissolvit... Impudentissimus esset qui contenderebat majoris ponderis habendum esse privatum hominem, quam sententia præclarissimi cœtus, quem amplissimi cardinales ecclesiasticæ et sacrorum canonum peritissimi constituerunt. » Inst. 107, n° 6, Inst. canonicæ. Unde certo in gravi materia obedientiam lædunt qui contra jus a sacris Congregationibus Romanis declaratum agere præsumunt.

§ X.

An decreta S. Congregationis Indicis vim legis habeant in Galliis.

Recte docent doctores quod Ecclesiæ et pro ipsa summi Pontificis circa libros censura est infallibilis. Summi Pontifices S. Congregationi Indicis pravos libros prohibendi curam imposuerunt. Unde si prohibitio per summum Pontificem decretorie lata sit, qui renuant se submittere fidem lædunt. Congregationis Indicis prohibitio non est *certa de fide*, sed qui negat se submittere et libros vetitos respuerere, si non fidem, certe obedientiam lædit et quidem sub gravi

Legem Indicis obligare in Galliis confirmant recentiora monumenta. Sic habet conc. Prov. Aven 1849, ch. 4. p. 55, fideles sæpius moneant rectores animarum legibus Ecclesiæ gravissimis prohibitum esse ne emantur, legantur, retineantur libri a Sede Apostolica, vel ab ipsis episcopis damnati. Conc. Albiense p. 80. Nullus ergo prohibitos libros legere et retinere præsumat, nisi adsit necessitas, et a competente auctoritate obtineatur licentia. Conc. Burdigalense

p. 21. Pariter libros a sancta Sede vel Ordinario damnatos nemo legere præsumat. Similia verba habent, Conc. Tol. p. 66, conc. Ause. p. 38.

Insuper pro obligatione Indicis constitutiones ediderunt Pius IV, Clemens VIII, Alexander VII et Benedictus XIV. Ex ultima constitutione, quæ ad catholicæ alias renovans hæc verba referremus. « (Ipsum laudatum indicem typis cameræ « apostolicæ impressum) auctoritate Apostolica tenore præ- « sentium approbamus et confirmamus, atque ab omnibus « et singulis personis, ubicumque locorum existentibus, « inviolabiliter et inconcusse observari præcepimus... Non « obstantibus Apostolicis generalibus, vel specialibus litteris, constitutionibus aut quibusvis decretis, statutis, « usibus, stylis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, « cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. »

Si insuper ex conciliis supra citatis, episcopi amplexati sunt, acceperunt, et agnoscent omnes et singulas constitutiones quæ universalem Ecclesiæ disciplinam respiciunt quomodo dici potest, legem Indicis librorum prohibitorum hodie in Galliis non obligare; nos vero non videmus. Ideo que difficultatem dirimat cui competit judicium.

§ XI.

An facultatem concédendi oratoria privata ex jure Galliano retineant episcopi.

Concilium Tridentinum hanc facultatem ademerat episcopis, ideoque eam retinere non possunt absque indulto vel alio legitimo titulo. Sed eucharistia in oratoriis privatis ser-

vari et communio dari non potest neque cum particulis in missa consecratis, sine expressa Ordinarii licentia ex Benedicto XIV. Encyc. 2. jun. 1751.

§ XII.

An reductiones missarum possint ab episcopis fieri in Gallia.

Respondeo negative, sed constitutiones Urbani VIII et Innocentii XII servari debent. (V. Conc. prov. Lug. p. 50.) Sed postulantibus episcopis hanc facultatem elargiri solet prout refert Benedictus XIV.

§ XIII.

An in lege generali jejunii et abstinentiae dispensare valeant episcopi.

Respondeo negative, nisi auctoritate apostolica suffulti. (V. Conc. prov. Rothom. p. 40.)

§ XIV.

An in statu præsenti ecclesiarum Galliarum admittendum sit ex lege Tridentina jus capitulorum circa seminaria.

Videtur respondendum affirmative. Nam in littera E^{mi} cardinalis præfecti S. Congregationis Concilii ad Patres. Conc. Lugd. legimus : « Præ oculis habeant ea quæ spectant ad